

Lora Beráková

Fantom staré pevnosti

motto historický román

motto

Lora Beráková

Fantom staré pevnosti

Dobrodružný historický román

Praha 2016

© Zora Beráková, 2015

ISBN 978-80-267-0560-4

I.

Císařovo srdce

1

Dlouhá a široká chodba s mohutnými klenbami, vedoucí k císařovým komnatám, je lemována vysokými okny, z nichž je vidět na hradní nádvoří, hlídané pěší a jízdní stráží. I hradní chodba je bedlivě střežena, před těžkými dubovými dveřmi stojí dva vojíni v pestrém obleku císařských drabantů, v rukou halapartny se stříbrnými hroty a zlatými střapci na žerdích. Nehybní a mlčenliví, dohlízejí na vchod do předsíně císařských komnat, naplněné hradními sluhy, kteří mají za úkol otvírat návštěvníkům dveře do prostorné čekárny.

V době, kdy nejsou přijímány návštěvy, se na druhém konci dlouhé chodby několik panošů bavívá hrou s míčem. Přes přísný dvorní řád se nikdo neodváží je napomenout, nebo jim ve hře dokonce bránit, jinoši si pro svou kratochvíli vybrali místo před kuchyní, odkud je závistivě sledují mistři kuchaři a jejich pomocníci.

Ti hraví mládenci se mají! Času mají habaděj, obsluhují pouze u jídelní tabule, přinášejí do hodovní síně pokrmy a pití, podávají stolovníkům misky s vodou na umytí rukou a jemné ručníky na jejich osušení.

Jeho Veličenstvo na ně nenechá dopustit, někdy dokonce vyjde ze své pracovny, jen tak podomácku, v hnědé kazajce se žlutými rukávy, a s úsměvem panoše sleduje. Stává se, že si od některého z nich vypůjčí i pálku a hraje s nimi.

Takové dětinství! Císař svatě říše římské a král uherský a český, vladař slavné České země, v ulicích jejíhož hlavního města je slyšet jazyky všech národů, kde sídlí vyslanci cizích států a zástupci mnoha zemí, města učenců a kouzel-

níků, vojáků a studentů, kupců z dálných krajů, ale i dobrodruhů a nevěstek, města přepychu a radovánek.

Země Koruny české měly v roce 1576 na čtyři miliony duší a představovaly nejhustěji obydlenou, nejbohatší a nejrozvinutější oblast střední Evropy. Nikdo nemůže vědět, že vznešený král této proslulé a všemi vážené země hledá v míčových hrách svých panošů vlastní chlapectví a jinošství, pro něž na španělském dvoře, kde byl vychováván, nebyla příznivá půda. Bezstarostné skotačení mu nebylo dopřáno, byl budoucí císař a musel se na svůj odpovědný úřad svědomitě připravovat už od útlého dětství.

Jeho matka Marie Habsburská, fanatická katolička, byla přesvědčena, že výchova královských synů bude v kacířských Čechách, zemi husitů, spojenců ďábla, nebezpečně ohrožena a trvala na tom, aby byli postupně posíláni k jejímu bratrovi, španělskému králi Filipovi II. Jedině v přísně katolickém Španělsku se jim dostane správného vychování, tam nenačihnou kališnictvím jako jejich otec císař Maxmilián II., který bez odporu snáší na svém dvoře protestanty.

Sama se ze všech sil snažila, aby syny před podobným nebezpečím ubránila.

„Nezapomeňte, že jste z rodu, který odpovídá Bohu za celý křesťanský svět,“ kladla jim na srdce. „Tento vznešený cíl ospravedlňuje vše, cokoli vykonáte k jeho dosažení.“

Ve Španělsku se Rudolfovi a jeho mladšímu bratru Arnoštovi, který tam byl na výchovu poslán s ním, dostalo nejvyššího možného vzdělání. Mluvili německy, španělsky, francouzsky, italsky a latinsky. Kromě pečlivého školení ve vědách a cizích jazycích se jim dostalo i výcviku ve zbrani,

a aby synovci nebyli o nic ochuzeni, najal pro ně strýc Filip také vynikajícího učitele tance.

Po návratu ze Španěl obstaral císař Maxmilián II. pro nejstaršího syna Rudolfa učitele češtiny Šebestiána Pechovského z Palatina. Budoucí český král musí ovládat jazyk země, jíž bude vládnout.

* * *

Po korunovaci se Rudolf přestěhoval z Vídně do Prahy a prohlásil hlavní město Českého království za své sídelní město. Většinu dvorských institucí nechal dál ve Vídni a byl s nimi ve spojení na dálku.

Pro nového českého krále a římského císaře byla Praha příjemným závětrím, kde se mohl v klidu věnovat svým zálibám, a zároveň mu poskytovala bezpečný úkryt před ustavičně intrikujícím příbuzenstvem, které nepokrytě usilovalo o panovnický trůn.

Za Rudolfovy vlády se Praha stala „zlatým městem“. Patřila k nejživějším a nejlidnatějším městům habsburského mocnářství, v naději na blahobytnější živobytí se do ní stěhovali úředníci a zřízcenci s rodinami, úspěšní i méně úspěšní umělci, kupci a řemeslníci. S nimi však přicházely také nežádoucí živly jako darmošlapové, podvodníci a zločinci.

Hlavní město Českého království mělo už tehdy šedesát tisíc obyvatel. Ve všech pražských městech bylo přes tři tisíce domů a víc než stovka šlechtických paláců. Většina ulic měla po obou stranách strouhy, do nichž volně vytékaly splašky z domácností i močůvka z chlévů. V mnoha domech nebyly latríny a „neřády“ se lily přímo na ulici.

Skládky dříví, hnoje a odpadků byly na ulicích stejně

běžné jako pobíhající prasata nebo vandrovníci, zahrabaní po nocích v kupkách sena.

Hlučná, páchnoucí nebo jinak obtěžující řemesla musela být umístěna na okraji, do ulice Platnéřské nebo V jirchářích, naproti tomu na Královské cestě v ulici Caletné sídlili caletníci pečící voňavé calty.

Pracovní ruch trval až do setmění, za soumraku město ztichlo. Přespolní prodejci je opustili branami, které za nimi stráže zase zavřely na několik západů. Neosvětlené město se pohroužilo do tmy. Do ulic nastoupili ponocní a strážníci.

V oknech paláců a bohatých domů byly rozžaty louče a svíce, v chudších příbytcích se žádné světlo neobjevilo, avšak z jasně osvětlených krčem a pivnic dlouho do noci hlaholil hlučný zpěv a veselý smích. Příležitost k popíjení se našla téměř na každém rohu, návštěvu krčem si mohli dovolit i chudobní, pro něž bylo pití dostupným požitkem.

Přibývalo také rvaček, přepadení a horšího násilí. Zločinnost byla vysoká a nepáchala ji pouze spodina, ale i vlašská menšina, která se do Prahy přistěhovala na stavby. Domů hromadně přibývalo, město se rozrůstalo. Jakmile některý z přistěhovalců nedostal rychle práci na stavbě, dal se na zlodějnu, aby neumřel hladu.

* * *

České království vzkvétalo, Praha se skvěla jako zářivý démant v drahocenném zlatém prstenu, císař Rudolf II. mohl být spokojen.

Nebyl. Obklopoval ho zástup protivníků, dusil se v jejich těsném sevření. Nebyli to jen samí cizí lidé, nejzavilejší

nepřátele měl ve vlastní rodině. Jeho o pět let mladší bratr arcikníže Matyáš hoří nedočkavostí po jeho panovnickém trůnu. Jako třetí v pořadí nemá ovšem na císařskou korunu nejmenší naději, neboť po Rudolfovi je tu ještě Arnošt.

Celé habsburské příbuzenstvo strojí proti Rudolfovi úklady, chce ho zbavit trůnu, usiluje o jeho bezživotí. Císař se před nimi musí mít na pozoru. A nejen před vlastní rodinou, i před všemi úředníky, komorníky, dvořany... Kam oko pohlédne, všude číhají zrádci.

V panovníkově utýrané duši roste podezíravost, strach přede všemi a přede vším. Na každém kroku číhá nebezpečí, všude může dojít k neštěstí, i ve vlastním domě.

Císař zanechal míčových her, už si ani nechodí zahrát s panoši, i na koni přestal jezdit, jen si občas nechává předvádět oblíbené španělské a vlašské hřebce a zálibně je pozoruje z okna své komnaty.

* * *

Pouze k několika málo lidem u dvora si císař Rudolf zachoval důvěru. K těm patřil i Jan Vchynský z Vchynic a Tetova. Pocházel ze starobylého českého rodu, jehož příslušníci přijali později jméno Kinský. Počátky vladyckého rodu Vchynských sahají do třináctého století. Jejich sídlem byl hrad Vchynice nebo také Chynice na Litoměřicku.

Za zásluhy v boji proti Turkům udělil císař Janu Vchynskému titul císařského rady a roku 1576 ho jmenoval purkrabím na Karlštejně.

Jan Vchynský byl čestný a odvážný muž, nebál se říci svůj názor do očí ani Rudolfovi II. Na podzim roku 1586 však vzbudil jeho pohoršení vlastním výkladem purkrabského práva. Vyjádřil se, že právo na obsazování hodnos-

ti karlštejnského děkana by měli mít čeští stavové, nikoli císař. Odmítl dokonce vpustit do hradu nově jmenovaného karlštejnského děkana, přestože ho doprovázeli poslové pražského arcibiskupa s jeho doporučujícím dopisem.

Papežská nunciatura nazvala Jana Vchynského nejzarytějším luteránem. Kněžím pražské kapituly byl protestant Jan Vchynský ve výnosné funkci karlštejnského purkrabího už celých deset let trnem v oku a obžalovali ho, že se nešetrně dotkl císařského majestátu výrokem, že karlštejnského děkana by neměl jmenovat císař, ale čeští stavové.

Obžaloby se na jejich popud ujal pražský arcibiskup Martin Medek, muž rozumný a snášenlivý, avšak vinou důmyslných politických pletich se případ karlštejnského purkrabího rozrostl v nebezpečnou aféru. Zapojili se do něj katoličtí dvorní úředníci, vydatně podporovaní papežskou nunciaturou. Nejhorlivěji ze všech si počínal nejvyšší hofmistr Jiří Popel z Lobkovic, který usiloval o funkci nejvyššího purkrabího u císařského dvora, zastávanou dosud panem Vilémem z Rožmberka.

Jan Vchynský se bláhově domníval, že právě s pomocí Viléma z Rožmberka vyvázne z obžaloby bez citelné újmy, neboť Vilém z Rožmberka byl císařovým vlivným poradcem. Patřil k představitelům umírněného křídla, ochotného k pokojnému soužití s nekatolíky, byl však prozíravý politik a dovedl správně odhadnout situaci.

Jan Vchynský bohužel včas nepostřehl, že svou při ztratil dříve, než se vůbec začala vyšetřovat. Agresivní katolíci svou žalobu bedlivě střežili, nechtěli si nechat ujít jistou příležitost k likvidaci zatvrzelého protestanta. Janu Vchynskému hrozila ztráta hrdla, přestože se žádný soudní proces nekonal.

Krajně rozhněvaný panovník, který stále více podléhal stihomamu, karlštejskému purkrabímu vzkázal, že si nepřeje, aby se ještě objevil u dvora. Nakonec ho však na přímmluvu Viléma z Rožmberka obeslal do Prahy, aby se před ním pokořil a poprosil o milost.

„Nikdy!“ umíněně prohlásil Jan Vchynský a znovu se obrátil na Viléma z Rožmberka.

„Tady jde nejen o majetek, ale hlavně o život,“ poučil ho Rožmberk.

„Ale takovou potupu a takové ponížení přece nemohu přenést přes srdce,“ naříkal Jan Vchynský. „Do smrti bych se musel sám před sebou hanbit.“ Upřel na rožmberského vladaře úpěnlivý pohled. „Co mi poradíte, můj vzácný ochránce?“

Vilém z Rožmberka neodpověděl hned. Soucítil s Janem Vchynským, chápal, že pro něho není snadné smířit se v tak krátké době s nečekaným životním pádem, proto promyšleně vážil slova.

„Nemáte na vybranou, milý příteli,“ promluvil po chvíli tiše, avšak naléhavě. „Myslete na svoji početnou rodinu. Máte deset dětí, odpovídáte za celou jejich budoucnost.“

Po Rožmberkově moudré domluvě Janovi Vchynskému nezbývalo, než aby pochopil, že skutečně nemá na vybranou, a vladařovu radu poslechl. Pokořil se před císařem, *dvakrát k nohám Jeho padnuv na kolena a tudy crimen laesae maiestatis, to domnění, jako by velebnost Jeho Milosti Císařské urazil, ze sebe odvedl.*

Pokořením si zachránil život a uchoval statky, ke dvoru se však už nevrátil. Císař ho zásluhou neúnavného našeptávání fanatického intrikána Jiřího Popela z Lobkovic pokládal za nebezpečného zrádce, usilujícího o panovnickou korunu.

Jan Vchynský byl vyřízen, nemohl pro sebe čekat žádný úřad. Zmocnilo se ho zoufalství, viděl svou budoucnost jako beznadějnou, daleko horší, než ve skutečnosti byla.

„Jsem žebrák,“ naříkal, když po svém pokoření navštívil Viléma z Rožmberka. „Všechny moje děti jsou odsouzeny k smrti hladem.“

„Ztratil jste sice úřad, který vám poskytoval vysoký zisk, milý příteli, ale žebrák v žádném případě nejste,“ snažil se ho utěšit Rožmberk. „Vaše statky vám díky Bohu zůstaly, a pokud vím, jsou všechny dobře vedeny a slušně vynášejí.“

Potají, aby Jan Vchynský nevěděl, odkud dar pochází, mu nechal poslat z vlastní pokladny značnou peněžní částku. Nedovedl přenést přes srdce, že příslušník starého českého rodu, otec deseti dětí, se pro záchranu holého života musel před panovníkem tak bolestivě pokořit.

2

Na počátku své vlády projevoval Rudolf II. činorodý zájem o státnické povinnosti. Pilně pracoval, udílel audience, pečlivě vyřizoval běžnou úřední agendu, účastnil se společenských radovánek a slavností, přihlížel rytířským turnajům na Staroměstském náměstí. Vladařské úkoly plnil jako samozřejmou povinnost.

Praha žila velkoměstsky, prodělávala konjunkturu. Mohutná přistěhovalecká vlna přidělávala městu další starosti, stejně jako růst kriminality, problémy se zásobováním, špína a nepořádek na ulicích. To všechno přispívalo k panovníkovým obavám, že rychle se rozrůstající město se mu vymkne z rukou. Snažil se však obavám střízlivě čelit a nepropadat panice, která nebezpečně útočila na jeho citlivé nervy.

Teprve když ze Španělska dorazila zpráva o úmrtí jeho nejstarší sestry Anny, jeho rozkolísané duševní zdraví se zhoršilo. Začal trpět nespavostí, nechutenstvím, častou únavností, až nakonec propadl depresi.

Dvorní lékař doktor Crato si s jeho chorobnými projevy nevěděl rady a svolal lékařské konzilium. Avšak ani současné kapacity se nedokázaly shodnout na diagnóze a prohlásily císařovu málo probádanou chorobu za melancholii.

Císařův zdravotní stav se sice po roce intenzivního léčení zdánlivě zlepšil, Rudolf však už nikdy nebyl zcela normální. Uzavřel se před světem i před panovníckými povinnostmi, projevoval odpor k vystupování na veřejnosti, k udílení audiencí.

Po předčasném úmrtí mladšího bratra Arnošta, kterého měl na rozdíl od Matyáše opravdu rád, se jeho zdravotní

stav znovu zhoršil. Na nohou se mu tvořily hnisavé boláky, vzdorující veškerému léčení, avšak osobní lékaři s vyslovením diagnózy stále váhali. Neodvažovali se zveřejnit odborný nález, že jde o poslední stadium syfilidy.

* * *

Nemoc propukla s plnou silou. Císař Rudolf II. se přestál ovládat, dopouštěl se činů hraničících s šílenstvím, pokusil se dokonce o sebevraždu. Na jeho jednání měla nepochybně vliv astrologie a pověřivý strach z nového století, který v jeho nemocné duši živily fantastické předpovědi hvězdoporců o konci světa. Rudolfova posedlost po jejich výkladu vzbuzovala v církevních kruzích obavy o císařovu víru.

Papežská kurie se proto pokusila zjednat nápravu a poslala do Prahy lékaře, doktora Pistoria, zkušeného psychologa, aby se jako osvědčený odborník ujal panovníkova léčení.

Doktor Pistorius odmítl názor, že císař je šílený a posedlý zlým duchem, nebo že trpí nevléčitelnou tělesnou chorobou. K léčení přistoupil jako psycholog, obrátil Rudolfovu pozornost k jeho uměleckým sbírkám, oživil jeho zájem o nové přírůstky, a dokonce se zasadil o zpřísnění dozoru nad novými nákupy, aby se do vybraných vzácných sbírek nedostal bezcenný brak.

Po Rudolfově dalším pokusu o sebevraždu se s císařem zavřel v jeho „kunstkomoře“ a podrobil ho zvýšenému psychologickému nátlaku. V psychologické léčbě se vyznal, na svém předešlém působišti se vyznamenal nejedním úspěchem.

„Veličenstvo, císař je po Bohu první v zemi,“ domlouval Rudolfovi mírně, aby ho svým zásahem nepopudil. „Zba-

vit císaře života je smrtelný hřích, a ten si Vaše Veličenstvo jistě neráčí vzít na svědomí.“

Rudolf hrozivě zakoulel očima.

„Jsme nemocni,“ zachroptěl. „Jsme nevyлéčitelně nemocni. Otékají Nám nohy, jsou jako konve, a tvoří se na nich smrduté boláky.“

„To se dá vyléčit, Veličenstvo,“ pokoušel se ho uklidnit doktor Pistorius.

„Nedá!“ okřikl ho císař. „Vyzkoušeli jsme spoustu zázračných mastí, Naši alchymisté na nich pracovali celé měsíce, ale žádná z nich nezabrala. Všechny jsme je museli vyhodit.“

„Dal jsem z Vídně dovézt léčivé masti, které vyrobili učení doktoři, nikoli nevzdělaní alchymisté. Vídeňské masti mají doopravdy zázračný účinek, vyhojily celou řadu pacientů, jejichž kožní choroba byla prohlašována za nevyлéčitelnou.“

Císař Rudolf upřel na doktora Pistoria úpěnlivý pohled krví podlitých očí.

„Máme záchvaty slabosti, upadáme do mdlob. Ani na chvíli nemáme jistotu, že v příštím okamžiku neomdlíme. To je strašlivý pocit.“

„Vaše Veličenstvo musí přijímat více potravy, po vydatném jídle záchvaty slabosti zmizí.“

* * *

Metoda doktora Pistoria se začínala osvědčovat. Císař se zklidnil, jeho stihomam ustoupil, avšak nedůvěra k okolí a podezíravost ho neopustila.

Doktor Pistorius spatřoval příčinu v duševní osamělosti.

„Vaše Veličenstvo potřebuje někoho blízkého,“ osmělil se prohlásit.

Rudolf zesmutněl.

„Zemřel...“ vydechl sotva slyšitelně. „Bratr Arnošt předčasně zemřel... Jemu, jedině jemu jsem mohl věřit...“ Do očí mu vstoupily slzy. „Byl takový tichý a skromný, všechno, co řekl, myslel poctivě, nedovedl lhát, nedovedl se přetvařovat... Vyrůstali jsme spolu ve Španělsku... milovaný bratr Arnošt, navždycky ztracený...“ Císaře přemohl useдавý pláč.

Doktor Pistorius počkal, až si uplakaný panovník otře slzy.

„Veličenstvo jistě najde mezi svými četnými sourozenci blízkou duši, jíž by si mohlo kdykoliv postesknout,“ prohlásil potom konejšivě.

Panovník před sebe prudce napřáhl obě paže, jako by se chtěl bránit.

„Ne ne! Bratr Matyáš je proradný a zákeřný. Nemyslí na nic jiného, než jak by mě zbavil císařské koruny, nestyda!“

„Jeho Milost arcikníže Matyáš možná není tak zlý, jak se Vašemu Veličenstvu ráčí zdát,“ dovolil si namítnout doktor Pistorius. „Jistě má obavy o zdraví Vašeho Veličenstva, je to přece bratr, vlastní krev, narozený ze stejného otce a ze stejné matky.“ Dlouho ještě hovořil o příbuzenských vztazích, dovolával se Božího přikázání. „Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi,“ kázal neúnavně. „Miluj bližního svého jako sebe samého.“

Doktor Pistorius byl dobrý psycholog. O jeho všeobecně lékařských diagnózách se sice dalo vážně pochybovat,

na rozdíl od dvorních doktorů rázně popřel, že by císař trpěl nějakým nevyléčitelným tělesným neduhem, avšak jeho léčebná metoda, založená na psychologickém nátlaku na pacienta, beze všech pochybností nesla příznivé výsledky.

Císař Rudolf II. učinil pod jeho vlivem jedno ze svých překotných rozhodnutí – pozval arciknížete Matyáše do Prahy.

* * *

Matyášovi přišlo Rudolfovo pozvání jako na zavolanou. Měl s bratrem vlastní plány, které hodlal za každou cenu uskutečnit. Získal jedinečného rádce ve vídeňském biskupovi Melchioru Khleslovi.

Khlesl, synek protestantského pekaře, opustil pod vlivem jezuitů víru svých otců, přestoupil ke katolicismu, vystudoval teologii a začal si v římskokatolické církvi budovat kariéru. Jako sedmadvacetiletý se stal proboštem ve Vídni, nedlouho potom kancléřem vídeňské univerzity a dvorním kazatelem.

Roku 1598 dosáhl hodnosti biskupa, a když se mu nepodařilo dostat se k pražskému dvoru císaře Rudolfa, vloupl se do přízně jeho bratra, arciknížete Matyáše. Matyáš si Melchiora Khlesla oblíbil, jmenoval ho kancléřem a Khlesl se na dvě desetiletí stal jeho šedou eminencí. Dokázal zdatně domýšlet Matyášovy nápady a posléze je i takticky uskutečňovat.

Před návštěvou Prahy arciknížeti poradil, aby si k Rudolfovu dvoru dosadil svého člověka, císařovy úředníky, kteří ho ochotně zásobovali tajnými zprávami, nepovažoval za důvěryhodné.

„Jsou to všechno cizí lidé,“ proklašoval. „Hledají především vlastní prospěch, jde jim hlavně o peníze a o kariéru. Není nad to mít na takových odpovědných místech své lidi.“

To musel arcikníže Matyáš uznat. Věděl, že Melchior Khlesl je nenahraditelný pomocník, na jeho rady se vyplatí dát, o tom se měl příležitost už nescetněkrát sám přesvědčit.

* * *

Rudolf uvítal bratra s otevřenou náručí. Protentokrát odložil všechnu nedůvěru a opatrnost, náhlé změny nálady pro něho byly typické, a začal se Matyášovi svěřovat s vládními těžkostmi.

„Na nátlak papežské kurie jsme zvláštním mandátem zakázali činnost českobratrských sborů, ale to vyvolalo bouři nevole. Zvedla se stavovská opozice, náboženské konflikty se vyostřují.“

„Nesmíte ustoupit, můj císařský bratře, nebo vám protestanti přerostou přes hlavu,“ nesnášenlivě poznamenal Matyáš. *Sám sis to zavínil, dodal v duchu uštěpačně, evangelíci ti nikdy nevadili ani u dvora, jejich zastáncům jsi dokonce dával vysoké úřady, jako třeba Vilémovi z Rožmberka. Až do své smrti se těšil tvé přízni, to ví každý. Zaměstnával jsi dokonce i protestanty samotné, a co jich bylo, kacířů... Co sis nadrobil, to máš, tak teď neskuhrej. Inu, jak si kdo ustele, tak si lehne.*

„Situace je svízelná, v českých zemích je pouze desetina katolíků,“ nepřestával si stěžovat Rudolf. „Jeden katolík na devět evangelíků.“

Matyáš vycítil, že právě nadešla jeho chvíle. Nasadil starostlivý výraz.

„Spolehlivých lidí je třeba, oddaných římskokatolické církvi.“

„Máme jich u dvora celou řadu, ale jsou buď příliš staří a z toho důvodu už málo radikální, nebo zase příliš agresivní, nepočínají si takticky a tím jen vyvolávají mezi protestanty ještě větší odpor proti katolické církvi,“ povzdychl Rudolf. „Husitská tradice je doposud silná.“

„Strategie,“ vztyčil ukazováček Matyáš, „správná strategie chybí.“

Rudolf přikývl na souhlas.

„O tom se nedá pochybovat. Strategie je ze všeho nejdůležitější.“

„Pomohla by nová krev, mladý člověk, nezatížený rodinnými předsudky.“

Císař bezradně rozhodil rukama.

„Jenomže kde ho vzít?“

„Mám ve svých službách jednoho takového, jsem ochoten vám ho v zájmu dobré věci přenechat, můj císařský bratře,“ ochotně mu nabídl Matyáš.

Rudolf nevěřil svým uším. Chce mu proradný Matyáš skutečně nezištně přenechat spolehlivého služebníka? Že by měl doktor Pistorius pravdu, dělá si o něho bratr starost? Ozval se v něm hlas krve?

„Kdo to je?“ otázal se nedůvěřivě.

Arcikníže chvíli otálel s odpovědí, usoudil, že tím bratrův zájem ještě povzbudí.

„Můj komorník Václav Vchynský z Vchynic a Tetova,“ sdělil Rudolfovi s předstíranou pýchou.

Císař neskrýval překvapení.

„Syn Jana Vchynského, bývalého karlštejnského purkrabího?“

Matyáš přisvědčil.

„Ten je přece protestant,“ nevrle namítl Rudolf. „Protestant jako poleno.“

„Nikoliv,“ zavrtěl hlavou arcikníže Matyáš. „Václav Vchynský přestoupil ke katolické víře a stal se zbožným a poslušným synem církve svaté.“

Václav Vchynský z Vchynic a Tetova patřil k oportunistům, kteří doufali, že jim aktivita na katolické straně pomůže k výnosným funkcím ve stavovské společnosti. A skutečně, přestoupení ke katolicismu vyneslo ctižádostivému mladíkovi místo komorníka u arciknížete Matyáše. Václav Vchynský tuto funkci uvítal jako první stupeň ke své budoucí politické kariéře.

Arcikníže Matyáš nepřestával soustavně podrývat autoritu svého císařského bratra a usilovat o panovnickou korunu. Václav Vchynský nepochyboval, že se jeho neúnavné úsilí setká s úspěchem a Matyáš dříve či později usedne na královský trůn. A být komorníkem samotného panovníka, to už něco znamená. Kvůli změně svého náboženského vyznání si Václav Vchynský nepřipouštěl žádné výčitky. Vždyť je to přece neobyčejně prosté – cí chleba jíš, toho píseň zpívej.

„Jeho otce Jana Vchynského jsme byli nuceni zbavit úřadu, protože křivě postupoval proti římskokatolické církvi a jejím služebníkům,“ znovu se nechal slyšet císař Rudolf.

„Syn ovšem za hříchy svého otce nemůže,“ zastal se svého komorníka arcikníže Matyáš. Byl s případem bývalého karlštejnského purkrabího dopodrobna obeznámen, bratrovy námitky ho nezaskočily. „Není arci vyloučeno, že Jan Vchynský mohl být nespravedlivě nařčen,“ odvážil se podotknout.